

Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014-2020

Stanowisko Organizacji Pozarządowych

Patrycja Romaniuk

Projekt „Fundusze Europejskie dla zrównoważonego rozwoju - partycypacja społeczna w programowaniu przyszłego okresu budżetowego po 2013” współfinansowany przez Szwajcarię w ramach SZWAJCARSKIEGO PROGRAMU WSPÓŁPRACY Z NOWYMI KRAJAMI CZŁONKOWSKIMI UNII EUROPEJSKIEJ

Model partycypacyjny opierający się na:

- Analizach Regionalnego Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2007-2013, szczegółowego opisu priorytetów, sprawozdań rocznych, dokumentów konkursowych, list beneficjentów i in.
- Analizach dokumentów strategicznych powstających w procesie programowania funduszy na lata 2014-2020
 - projekt Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 w wersji z kwietnia 2014 roku

Podstawa

Stanowisko

Aktualne potrzeby i wyzwania związane z efektywnym korzystaniem z zasobów naturalnych, przeciwdziałaniem utracie różnorodności biologicznej i zmianom klimatu oraz adaptacją do tych zmian.

Próba sformułowania wytycznych do tworzenia uszczegółowienia do RPO woj. Opolskiego 2014-2020

Zagadnienia ogólne:

- Zrównoważony rozwój

Wybrane obszary tematyczne:

- Efektywność energetyczna i OZE
- Ochrona różnorodności biologicznej i edukacja ekologiczna
- Gospodarka wodno-ściekowa
- Gospodarka odpadami
- Zrównoważony transport (miejski, kolejowy, rowerowy)
- Środki i działania dostępne dla organizacji pozarządowych

Zrównoważony rozwój

RPO WO 2014-2020:

- W miarę możliwości kryteria te powinny być obiektywne i mierzalne, tak aby ich spełnienie nie ograniczało się do złożenia przez beneficjentów RPO WO deklaracji, że dany projekt jest zgodny z zasadą zrównoważonego rozwoju.
- Należy unikać nieprecyzyjnych zapisów wynikających z braku odróżnienia kryteriów horyzontalnych od pożądaných typów działań (np. zakup taboru niskoemisyjnego), czy podstawowych wymogów warunkujących realizację projektów (np. audyty energetyczne dla projektów dotyczących oszczędności energii).

Rzeczywiste horyzontalne wdrożenie zasady zrównoważonego rozwoju wymaga:

- wprowadzenia kryteriów zrównoważonego rozwoju, kryteriów promujących rozwiązania prośrodowiskowe oraz kryteriów społecznej odpowiedzialności biznesu jako kryteriów wyboru projektów we wszystkich osiach priorytetowych i działaniach (np. zielone zamówienia publiczne etc)

Rzeczywiste horyzontalne wdrożenie zasady zrównoważonego rozwoju wymaga:

- wprowadzenia dla wszystkich typów projektów kryteriów formalnych (dopuszczających) związanych z efektywnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, w tym kryteriów związanych z efektywnością energetyczną,
- wprowadzenia dla wszystkich projektów związanych z inwestycjami infrastrukturalnymi kryterium nie degradowania środowiska i zobiektywizowanej punktowej metody rozliczenia oddziaływania inwestycji na środowisko,

Nadanie właściwej rangi:

- głębokiej modernizacji energetycznej budynków (przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu) i modernizacji etapowej prowadzącej do głębokiej termomodernizacji energetycznej obejmującej również wykorzystanie OZE (wytwarzanie energii elektrycznej, ogrzewanie, chłodzenie),
- wprowadzaniu systemów zarządzania energią (w tym *smart metering*),
- strategiom niskoemisyjnym (wspieranie proekologicznego transportu miejskiego, ograniczanie niskiej emisji, wspieranie budownictwa energooszczędnego – pasywnego, zeroenergetycznego, plus-energetycznego).

V.2.A.5a (5.2) Cele szczegółowe PI 5.2 i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie ochrony ludności i mienia przed skutkami zagrożeń naturalnych, w szczególności powodziowych

Tabela 3a (V/5.2): Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	<i>Pojemność obiektów małej retencji wodnej</i>	dam ³	Słabiej rozwinięty	48 358	2012	wzrost	MRiRW	corocznie
2.	<i>Liczba ludności korzystającej ze środków ochrony przeciwpowodziowej</i>	osoby	Słabiej rozwinięty	0	2014	1 575	IZ	corocznie

Postulaty dotyczące funduszy w okresie 2014-2020:

- w ramach przedsięwzięć ochrony przeciwpowodziowej, dostosowania do zmian klimatu i łagodzenia ich skutków należy ograniczyć się do faktycznego zarządzania ryzykiem powodziowym i ograniczania go (wskaźniki, kryteria), kładąc nacisk na kompleksowe rozwiązania w skali całej zlewni, a także działania adaptacyjne w oparciu o funkcje ekosystemów na obszarach zagrożonych, z uwzględnieniem przydatności stosowanych rozwiązań w okresie suszy,

Postulaty dotyczące funduszy w okresie 2014-2020:

- obok renaturyzacji cieków wodnych należy uwzględnić renaturyzację i ochronę terenów zalewowych i obszarów podmokłych, zwiększanie rozstawy wałów, budowę polderów na zawałach czy zbiorników suchych,
- zarządzanie ryzykiem powodziowym musi uwzględniać zagospodarowanie wód opadowych na terenach zamieszkałych / zagospodarowanych,
- Wszystkie inwestycje infrastrukturalne realizowane w ramach RPO WM muszą być odporne na zmiany klimatu, w kontekście wezbrań i zjawisk związanych z deszczami nawalnymi i nie generować ryzyka wystąpienia podtopień i wezbrań.

Postulat dotyczący funduszy w okresie 2014-2020:

- zabezpieczenie wdrażania RPO WM w obszarze ochrony przyrody m.in. poprzez staranne zaprojektowanie warunków tego wdrażania (kryteria wyboru projektów, zasady kwalifikowalności, sposób finansowania, beneficjenci) w oparciu o rozpoznanie potrzeb i uwarunkowań organizacyjnych potencjalnych beneficjentów (np. „4% na koordynację projektu”)

VI.2.A.5 (6.4) Cele szczegółowe PI 6.4 i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 5: Zachowanie unikatowej struktury zasobów przyrodniczych regionu

Tabela 3 (VI/6.4): Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	<i>Obszary prawnie chronione ogółem</i>	ha	Stabiej rozwinięty	256 272,3	2012	wzrost	GUS	corocznie
2.	<i>Powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony</i>	ha	Stabiej rozwinięty	0	2014	10	IZ	corocznie

Gospodarka odpadami

VI.2.A.5 (6.1) Cele szczegółowe PI 6.1 i oczekiwane rezultaty

- ***Cel szczegółowy 4: Zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie w ogólnej masie odpadów***

Tabela 3 (VI/6.1): Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu (w stosownych przypadkach)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	<i>Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów</i>	%	Słabiej rozwinięty	8,8	2012	wzrost	GUS	corocznie
2.	<i>Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów</i>	osoby	Słabiej rozwinięty	0	2014	150 000	IZ	corocznie

Gospodarka odpadami

VI.2.A.5 (6.1) Cele szczegółowe PI 6.1 i oczekiwane rezultaty

- ***Cel szczegółowy 4: Zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie w ogólnej masie odpadów***

W zakresie gospodarki odpadami, zgodnie z zapisami dokumentów unijnych i krajowych, przy wykorzystaniu środków unijnych przestrzegana powinna być hierarchia postępowania z odpadami, gdzie na pierwszy plan wysuwa się zapobieganie powstawaniu odpadów, ich ponowne wykorzystanie i przygotowanie do recyklingu.

Transport

„Interwencja w ramach PI 7.2 skoncentrowana zostanie głównie na rozwoju infrastruktury drogowej o znaczeniu regionalnym.”

- Prowadzić to będzie do pogłębienia dominacji samochodu jako środka transportu zarówno pasażerów, jak i towarów, ze wszystkimi tego konsekwencjami dla środowiska i społeczności regionu (zanieczyszczenie powietrza, hałas, kongestia, wypadki drogowe, szybsza degradacja istniejących dróg). RPO WO 2014-2020 powinien w większym stopniu uwzględnić potrzebę budowy zrównoważonego systemu transportu na Opolszczyźnie i odwrócenia obecnego trendu, jakim jest coraz niższy udział i słabsza pozycja transportu zbiorowego.

Transport

- Na poparcie zasługuje natomiast propozycja uwzględnienia w RPO WO nie tylko zakupu nowego taboru na potrzeby przewozów kolejowych, ale także inwestycji z zakresu przebudowy i remontu linii kolejowych o znaczeniu regionalnym. Jak pokazują doświadczenia województw, które zdecydowały się na tego typu projekty już w okresie 2007-2013 (m.in. województwa: wielkopolskie, pomorskie), inwestycje takie pozwalają na istotną poprawę oferty dla pasażera przy stosunkowo niewielkich nakładach.

Transport

Działania dotyczące infrastruktury czy zakupu nowego taboru powinny być „obudowane” przez szereg działań miękkich, podnoszących atrakcyjność transportu publicznego jako alternatywy dla samochodu. Do działań takich można zaliczyć:

- budowę i przebudowę węzłów przesiadkowych oraz infrastruktury transportu publicznego,
- wdrażanie systemów zarządzania transportem publicznym,
- budowę parkingów „parkuj i jedź” oraz parkingów rowerowych,
- ograniczenie i uspokojenie ruchu samochodowego w centrach miast,
- wdrażanie inteligentnych systemy transportowych (ITS).

NGOs jako beneficjenci

Spośród kluczowych rozwiązań o charakterze finansowym dla organizacji pozarządowych jako beneficjentów środków europejskich, które powinny zostać wprowadzone w ramach RPO WP 2014-2020 należy wymienić:

- umożliwienie prefinansowania (zaliczkowania) projektów,
- zapewnienie systemowego (niemal automatycznego) dofinansowania wkładu własnego ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- dopuszczanie większej różnorodności źródeł i form zapewnienia wkładu własnego do projektów,

NGOs jako beneficjenci

Spośród kluczowych rozwiązań o charakterze finansowym dla organizacji pozarządowych jako beneficjentów środków europejskich, które powinny zostać wprowadzone w ramach RPO WP 2014-2020 należy wymienić:

- unikanie poddawania organizacji pozarządowych bardziej rygorystycznym wymogom formalnym niż tym, które dotyczą pozostałych beneficjentów Programu (np. konieczność przedstawiania różnego typu zaświadczeń),
- zapewnienie bezpłatnego i łatwo dostępnego doradztwa w przygotowaniu i rozliczaniu projektów, w tym umożliwienie wstępnej konsultacji przygotowywanych wniosków o płatność,
- szybsze rozliczanie projektów, co pozwoli uniknąć trudności z utrzymaniem płynności finansowej przez organizacje pozarządowe.

Dziękujemy za uwagę

Projekt współfinansowany przez Szwajcarię w ramach SZWAJCARSKIEGO PROGRAMU
WSPÓŁPRACY Z NOWYMI KRAJAMI CZŁONKOWSKIMI UNII EUROPEJSKIEJ

Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć, ul. Sławkowska 12, 31-014 Kraków

